

Mestna občina Celje
Komisija Mladi za Celje

NASILJE NA SOCIALNIH OMREŽJIH

Raziskava in primerjava uporabe socialnih omrežij ter njihovih pasti
med osnovno- in srednješolci

RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORICI:

Urška Požin in Neža Čeperlin

MENTORICA:

Barbara Ojsteršek Bliznac

LEKTORICA:

Barbara Ojsteršek Bliznac

Vojnik, februar 2018

Osnovna šola Vojnik

**NASILJE NA SOCIALNIH OMREŽJIH
RAZISKOVALNA NALOGA**

Avtorici:
Urška Požin, 8. a
Neža Čeperlin, 8. a

Mentorica:
Barbara Ojsteršek Bliznac

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2018

Kazalo vsebine

1 UVOD	7
2 TEORETIČNI DEL.....	8
2.1 SOCIALNA OMREŽJA	8
2.1.1 Kaj so socialna omrežja?	8
2.1.2 Kako delujejo socialna omrežja?.....	9
2.1.3 Splošna delitev	9
2.1.4 Kaj omogočajo socialna omrežja.....	10
2.2 NASILJE	10
2.2.1 Kaj je nasilje?	10
2.2.2 Oblike nasilja.....	10
2.2.3 Nasilje preko interneta.....	11
2.2.4 Na koga se obrniti, če opazite nasilje ali pa ste sami žrtev?.....	12
2.2.5 Kaj storiti, če se to zgodi nam?	13
3 EMPIRIČNI DEL	14
3.1 Metode dela	14
3.1.1 Anketa	14
3.1.2 Intervju	14
4 ZAKLJUČEK.....	31
5 SEZNAM VIROV	33

Kazalo grafov

Graf 1: Ali uporabljaš socialna omrežja?	16
Graf 2: Katera socialna omrežja uporabljaš?.....	17
Graf 3: Ali si bil/-a udeležen/-a pri izvajanju nasilja na socialnem omrežju?.....	18
Graf 4: Ali si komu povedal/-a za nasilje, če da, komu?.....	18
Graf 5: Ali se v šoli in doma pogovarjate o nasilju?	19
Graf 6: Ali si na spletu že kdaj zaupal svoje podatke/delil zasebne fotografije?	19
Graf 7: Ali komu zaupaš svoje geslo? Če da, komu?.....	20
Graf 8: Ali si koga kdaj izsiljeval na spletu?.....	21
Graf 9: Si že imel/-a kakšnega skrivnega prijatelja?	21
Graf 10: Si že kdaj objavil/-a kakšno stvar, za katero ti je sedaj žal?	22
Graf 11: Si že kdaj objavil/-a kakšno fotografijo/video, na katerem je bil kdo osramočen?.....	22
Graf 12: Ali veliko kupuješ preko spleta?.....	23
Graf 13: Ali so te že kdaj med nakupovanjem preko spleta »prinesli okoli«?	23
Graf 14: Ali imaš prijatelja/-ico, ki so ga/jo ustrahovali?	24
Graf 15: Ali pošiljaš naprej verižna sporočila?	24
Graf 16: Katero verižno sporočilo te je najbolj prepričalo in na katerem socialnem omrežju?	25
Graf 17: Ko na spletu iščeš nek podatek, ali verjameš prvi strani, ki jo obiščeš?	25
Graf 18: Si že kdaj pogledal kakšen video posnetek ali prebral članek o varnosti na internetu?.....	26
Graf 19: Si že moral kdaj koga blokirati zaradi neprimernih sporočil?	27
Graf 20: Ali je že kdaj kdo ponaredil tvoj profil?	28
Graf 21: Ali verjameš v podatke, ki ti jih zaupa neznanec, s katerim se pogovarjaš?.....	28
Graf 22: Kaj bi storil, če bi te neznanec prosil, da bi se dobil z njim?.....	29
Graf 23: Ali si že kdaj vdrl v profil nekoga drugega? Če si, zakaj si to storil?.....	30

Kazalo slik

Slika 1: Ponazarja socialno omrežje.....	8
Slika 2: Primer profila Instagram s prikazno sliko.	9
Slika 3: Oseba je žrtev nasilja.	10
Slika 4: Deklica, ki je žrtev psihičnega nasilja.....	11
Slika 5: Žrtev in izvajalec nasilja na spletu.....	12
Slika 6: Prijateljice se pogovarjajo, ena izmed njih je žalostna.....	12
Slika 7: Hčerka se je zaupala svojim staršem.....	12
Slika 8: Primer ankete.	14
Slika 9: Gospa Maja Vreča.....	15

POVZETEK

V raziskovalni nalogi Nasilje na socialnih omrežjih sva predstavili pojem nasilja na socialnih omrežjih – kaj je nasilje, kako se pojavlja, kje se pojavlja. Izpostavili sva nevarnosti, ki na nas prežijo na internetu, ter kako se z nasiljem soočajo učenci 7. in 8. razredov Osnovne šole Vojnik ter dijaki 1. in 3. letnikov Srednje zdravstvene šole Celje. Ugotovili sva, da se nasilni dogodki na spletu pojavljajo v manjšem številu, največ pa so nasilju podvržena dekleta.

ZAHVALA

Zahvaljujeva se najini mentorici in slavistki ge. Barbari Ojsteršek Bliznac za pomoč in strpnost pri izdelavi raziskovalne naloge ter slovnični pregled naloge.

Zahvaljujeva se učencem 7. in 8. razredov Osnovne šole Vojnik in dijakom 1. in 3. letnikov Srednje zdravstvene šole Celje za izpolnjevanje najinih anketnih vprašalnikov.

Zahvaljujeva se učiteljem osnovne šole, ker so med uro dovolili izpolnjevanje najinih anketnih vprašalnikov.

Zahvaljujeva se ge. Andreji Čeperlin in drugim profesorjem Srednje zdravstvene šole Celje, ker so razdelili najine anketne vprašalnike in dovolili izpolnjevanje med uro.

Zahvaljujeva se g. Juretu Uraniču, ker je s svojim računalniškim znanjem pripomogel k izgledu raziskovalne naloge.

Zahvaljujeva se ge. Marjani Rojc za koordiniranje in spominjanje na pravočasno oddajo raziskovalne naloge.

Zahvaljujeva se ge. Maji Vreča za njene odgovore preko Sejfko sprašuje.

1 UVOD

Za raziskovalno nalogo *Nasilje na socialnih omrežjih* sva se odločili, ker so socialna omrežja vse bolj priljubljena, predvsem med mladimi. Z uporabo socialnih omrežij pa raste tudi nasilje.

V prvem delu se bova osredotočili na socialna omrežja in vrste nasilje, ki se pojavljajo na spletu.

V drugem delu bova predstavili anketo, ki sva jo izvedli med osnovno- in srednješolci.

V tretjem delu bova zapisali zaključek.

V sklopu raziskovalne naloge sva si zadali naslednje hipoteze:

H1: Meniva, da večina anketiranih uporablja socialna omrežja.

H2: Mladi se ne zavedajo pasti socialnih omrežij.

H3: Večina anketiranih je bila udeleženih v nasilju na internetu.

H4: Večina anketiranih se ne zaveda, da se informacije in fotografije z interneta ne zбриšejo.

H5: Večina anketiranih se ne zaveda, da so lahko zaradi nasilja na socialnih omrežjih kaznovani.

Z anketnim vprašalnikom sva preverili spremembe, ki se vežejo na hipoteze. V osrednjem delu naloge so prav tako predstavljeni grafi anketnih vprašanj.

2 TEORETIČNI DEL

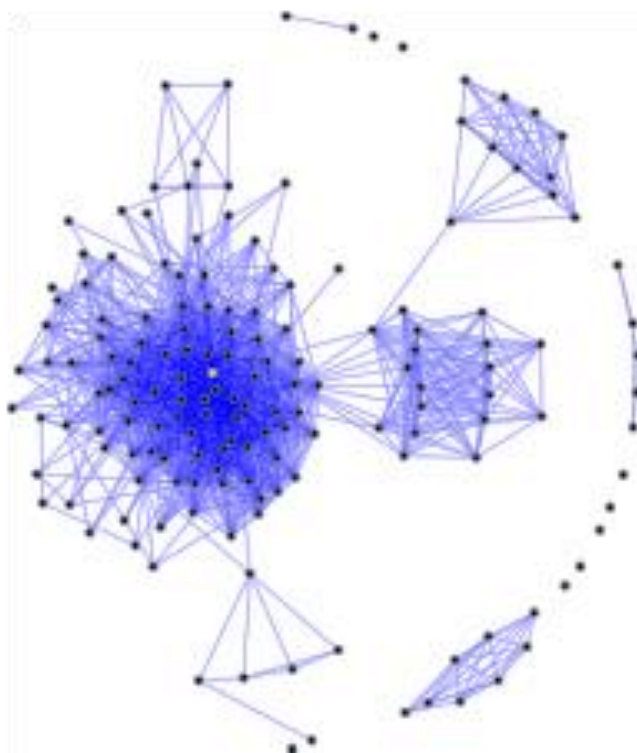
2.1 SOCIALNA OMREŽJA

2.1.1 Kaj so socialna omrežja?

»V sodobnem svetu nam primanjkuje časa za druženje zaradi vsakodnevnih obveznosti ali preprosto zaradi tega, ker si ne vzamemo časa,« je zapisano v literaturi Internetna varnost, ki jo je izdal Policijski sindikat Slovenije.

Za izraz socialna omrežja obstajata dve razlagi:

1. **Sociološka** pravi, da je to več oseb, ki imajo skupne značilnosti, se poznajo in družijo. Drugače povedano je to socialna mreža neke osebe.
2. **Računalniška** pa označuje vse socialne/družabne aplikacije na svetovnem spletu, ki uporabnikom omogočajo spletno druženje in jih povezujejo v virtualne skupnosti.

Slika 1: Ponazarja socialno omrežje. (Pikice na sliki predstavljajo osebe, črte pa povezave med njimi.)

2.1.2 Kako delujejo socialna omrežja?

Uporabniki se prijavijo in se preko spleta povežejo med seboj tako, da sprejmejo internetno prijateljstvo. Prijatelji uporabnika lahko vidijo vse, kar uporabnik počne, prek objav na njegovi osebni strani (profilu). Vsak uporabnik ima tudi prikazno fotografijo, ki ga predstavlja.

Slika 2: Primer profila Instagram s prikazno sliko.

2.1.3 Splošna delitev

Delimo jih na družabno programsko opremo in na socialna omrežja.

Družabna programska oprema je nadpomenka za socialna omrežja in druge programe (prim.: Skype, Messenger ...).

Socialna omrežja pa so vsa omrežja na internetu (prim.: Facebook, Twitter, Snapchat ...).

Poznamo tudi socialna omrežja, ki so namenjena tudi drugim vsebinam.

Primeri takih omrežij:

- **Socialna omrežja za igranje igrice:** *Igre123*
- **Socialna omrežja za učenje jezikov:** *Duolingo*
- **Socialna omrežja z video vsebinami:** *YouTube*

Spletne strani, ki so namenjene tudi drugim vsebinam, so le »polovično« socialna omrežja.

2.1.4 Kaj omogočajo socialna omrežja

Ustanovitelji socialnih omrežij trdijo, da naj bi z udejstvovanjem na socialnih omrežjih ohranjali stike s prijatelji in družino. Socialna omrežja omogočajo širjenje koristnih informacij ter spoznavanje novih prijateljev. Seveda pa imajo socialna omrežja tudi slabe plati. Obstaja veliko zgodb o nasilju na tovrstnih omrežjih.

2.2 NASILJE

Slika 3: Oseba je žrtev nasilja.

2.2.1 Kaj je nasilje?

- *Nasilje je kršenje pravil varnega in kvalitetnega skupnega bivanja.*
- *Nasilje je kršenje človekovih pravic in človekovih osebnih mej.*
- *Nasilje je zlorabljanje moči enega v škodo drugega.*
- *Nasilje ni konflikt.*
- *Največ nasilja se dogaja med osebami, ki se med seboj poznajo.*
- *Za nasilje je odgovoren povzročitelj nasilja.*
- *Nasilje daje povzročitelju lažen občutek moči.*
- *Nasilje v vsakem primeru negativno vpliva na žrtev.*
- *Nasilje preprečujemo z ničelno toleranco do nasilja.*
- *Za prenehanje uporabe nasilja je nujna zavestna osebna odločitev in učenje o nenasilni komunikaciji.*

Citat z: <https://www.drustvo-dnk.si/o-nasilju/kaj-je-nasilje.html>

2.2.2 Oblike nasilja

Poznamo več oblik nasilja:

- Psihično nasilje
- Telesno ali fizično nasilje
- Spolno nasilje
- Ekonomsko nasilje

PSIHIČNO NASILJE:

so dejanja, ki potekajo na **verbalni** ravni in slabo vplivajo na žrtvino samopodobo, samozaupanje in samozavest. Med psihično nasilje spadajo: žaljenje, zmerjanje, ustrahovanje, grobo kritiziranje človekove osebnosti, poniževanje in grožnje z besedami, kričanjem, telesno držo, ustvarjanje negativnih mnenj o osebi na podlagi predsodkov.

Slika 4: Deklica, ki je žrtev psihičnega nasilja.

TELESNO ALI FIZIČNO NASILJE:

je zloraba fizične sile ali grožnja z uporabo fizične sile. Usmerjeno je na človekovo telo ali njegovo življenje. Fizično nasilje je nadaljevanje psihičnega nasilja. Nekatera dejanja fizičnega nasilja so klofutanje, brcanje, ožiganje kože, udarci z roko ali predmeti, metanje predmetov proti osebi ali v osebo.

SPOLNO NASILJE:

so vsa spolna dejanja, povezana s spolnostjo, ki jih oseba čuti kot prisilo.

EKONOMSKO NASILJE:

so vse oblike nadvladovanja oziroma poniževanja žrtve s pomočjo sredstev za preživetje ali odrekanja pravic, povezanih z zaslužkom. Na primer: omejevanje pravice do zaposlitve, preprečevanje žrtvi, da razpolaga s svojim ali skupnim denarjem. Ekonomsko nasilje je tudi, ko je žrtev nasilja prisiljena, da sama prevzame celotno finančno breme za povzročitelja nasilja.

2.2.3 Nasilje preko interneta

Poleg pozitivnih učinkov imajo socialna omrežja tudi slabe plati. Nevede zaupamo podatke in že smo lahko žrtev zlorabe. Najpogosteje pridobljene podatke nekateri uporabljajo za povzročanje finančne škode žrtve. Če zaupamo osebne podatke, omogočimo storilcem krajo denarja z bančnega računa, s podatki o našem dopustu pa omogočimo vlomilcu, da vlomi v stanovanje, ko nas ni doma. Ta oblika nasilja pokriva situacije, v katerih je otrok ali oseba izpostavljena **napadu** drugega otroka, osebe ali skupine otrok prek interneta ali mobilnega telefona.

Slika 5: Žrtev in izvajalec nasilja na spletu.

Virtualna zloraba je vsako namerno, ponovljeno in agresivno vedenje posameznika ali skupine ljudi, ki uporablja računalniška in/ali telekomunikacijska sredstva, namenjena za škodo ali zlorabo drugih.

Neposredni napad in napad s posredniki sta dve vrsti nasilja, ki se izvajata preko socialnih omrežij. Meniva, da so možnosti nasilja na internetu trenutno dokaj majhne, vendar se povečujejo. Zato moramo biti res previdni, ko nas neznanec s spleta prosi za internetno prijateljstvo, če objavljamo neprimerne stvari, saj vse ni primerno za objavo na svetovnem spletu. Prav tako je pomemben čas, saj nas lahko tudi to stane, a smo si krivi sami.

2.2.4 Na koga se obrniti, če opazite nasilje ali pa ste sami žrtev?

Slika 6: Prijateljice se pogovarjajo, ena izmed njih je žalostna.

Slika 7: Hčerka se je zaupala svojim staršem.

1. Prijatelji: vedno je koristen pogovor s prijatelji, ki jim zaupaš, saj te oni lahko potolažijo in ti pomagajo do prave odločitve.

2. Starši ali skrbniki: vedno je dobro, da jim povemo in jim pokažemo (fotografije, sporočila, klice in neprimerne vsebine), saj bodo vedeli, na koga se obrniti po pomoč.

3. Šola: Če se ne moremo pogovoriti s starši ali skrbniki, je prav, da se pogovorimo z nekom, ki se na to temo bolje spozna, npr. svetovalna delavka/delavec, ki bo vedno vedel/-a, kaj moramo storiti.

4. Policija: Osebno lahko greš na policijsko postajo, jih pokličeš na anonimno številko ali pa jim napišeš sporočilo.

2.2.5 Kaj storiti, če se to zgodi nam?

- Ohraniti moramo sporočila, fotografije in posnetke na mobilnem telefonu.
- Ne odgovarjajte na sporočila in klice nekoga, za katerega sumite, da ga izkoriščajo ali zlorablja.
- Če boste odšli na policijsko postajo, morate pripraviti število PIN in PUK ter IMEI mobilnega telefona.
- Zraven moramo imeti polnilnik mobilnega telefona, saj to omogoča policistom lažje preiskovanje.
- Dodatne informacije lahko dobimo od naših operaterjev, s katerimi lahko stopimo v stik preko brezplačnih telefonskih števil.

Primeri, kaj se lahko zgodi, če zaupamo informacije v napačne roke:

- Fant se z dekletom dogovori za zmenek. Dekle pričakajo neznanci, jo oropajo, ustrahujejo, pretepejo ali še kaj hujšega.
- Z dopusta v Parizu objavi slike na svoj profil in se pohvali, kako je lepo in kako uživa. V profilu ima naveden svoj naslov. Dopust se konča, ko ga pokličejo in mu povejo, da je v njegovo hišo nekdo vlomil.

Povzeto iz literature Internetna varnost, ki jo je izdal Policijski sindikat Slovenije.

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 Metode dela

- Anketa
- Intervju

3.1.1 Anketa

3.1.1.1 Kaj je anketa?

Anketa je sistematična metoda zbiranja podatkov ali mnenj o določenem vprašalniku.

3.1.1.2 Prednost anket

Anketa je orodje, s katerim hitro analiziramo mnenja. Tudi če neko možnost podpira zelo veliko anketiranih, le nekateri je ne, to ne pomeni, da je mnenje večine s tem »sprejeto«. Pač pa pomeni, da se nekateri ne strinjajo in se je treba o tem pogovoriti.

Slika 8: Primer ankete.

3.1.2 Intervju

Intervju je pogovor med vsaj dvema oseba, v katerem ena oseba ali skupina postavlja vprašanja, s katerimi želi pridobiti določene informacije od osebe ali skupine, ki so ji ta vprašanja namenjena, druga oseba pa nanj čim bolj natančno odgovarja.

Intervju je lahko kvalitativna metoda raziskovanja. Z intervjujem pridobimo poglobljene in obsežne podatke o osebi ali o področju, s katerim se intervjuvanec ukvarja, slabost pa je predvsem ta, da intervju zavzame kar nekaj časa.

INTERVJU

Intervju sva opravili na spletni strani safe.si, kjer je ga. Maja Vreča v rubriki sejfko sprašuje (<https://safe.si/video/sejfko-sprasuje>) odgovarjala na vprašanja, ki so ji ga zastavili učenci.

Slika 9: Gospa Maja Vreča.

Tukaj je zapisanih nekaj vprašanj in odgovorov:

- Nekdo me žali preko Vibra. Ne odgovarjam mu. Ali naj ga blokiram?
odg. Vsekakor ga moraš blokirati, ker s tem si mu vzel »veter iz jader«, od tebe ni dobil povratne informacije in reakcije, kar mu da vedeti, da ti tega ne vidiš več.
- Ali je kaj narobe, če pošljem prijateljem golo fotko sošolke, ki sem jo prejel?
odg. Je zelo narobe, sošolka je tebi poslala fotografijo, ker ti zaupa. Ti si poslal to fotografijo naprej, kar pomeni, da si zlorabil njeno zaupanje. In to je kaznivo.
- Nekdo prek Vibra v mojem imenu žali sošolce in sošolke. Kako naj dokažem, da to nisem jaz?
odg. Pogovori se z njimi v živo, pokaži jim svoj lasten profil in profil tistega, ki to dela. Razloži jim v živo in ne preko Vibra. Zlahka jim boš dokazal, da ti nisi tisti, ki to dela.
- Opazil sem, da se iz sošolke norčujejo na družabnih omrežjih. Kaj naj storim?
odg. Pomagaj ji. To narediš tako, da poveš nekemu v šoli, npr. učitelju, svetovalnemu delavcu, lahko tudi staršem. Obrni se na nekoga, ki ti je lahko v pomoč.
- Ali je res narobe, če na družabnih omrežjih objavljam posnetke, na katerih so moji prijatelji?
odg. Narobe je, če jih ne vprašaš. Če kaj takega storiš, moraš najprej vprašati prijatelja, ki je na tej fotografiji, če lahko le-to objaviš. Tega ne smeš nikoli storiti brez dovoljenja prijateljev, ki so na posnetkih.

Ne nazadnje tudi ustvarjalci družbenih mrež pregledujejo naše osebne podatke kot fotografije, ki jih posredujejo državnim institucijam, ki lahko spremljajo vsak vaš korak. Do nedavnega so izbrisane fotografije hranili, sedaj pa jih brišejo po 2 dneh, vendar dovolj, da se v tem času nekdo do njih dokoplje.

Biti moramo pazljivi tudi pri izbiri prijateljev na spletu. Nikoli ne vemo, za katerim avatarjem se skriva tisti, ki nas bo zlorabil.

ANKETA

Po pripravi anketnih vprašanj sva se lotili anketiranja učencev Osnovne šole Vojnik in dijakov Srednje zdravstvene šole Celje. Ankete sva najprej razvrstili po starosti in spolu. Anketiranih je bilo 121 osnovnošolcev in 159 srednješolcev. Glede na spol je bilo vsakih približno polovica.

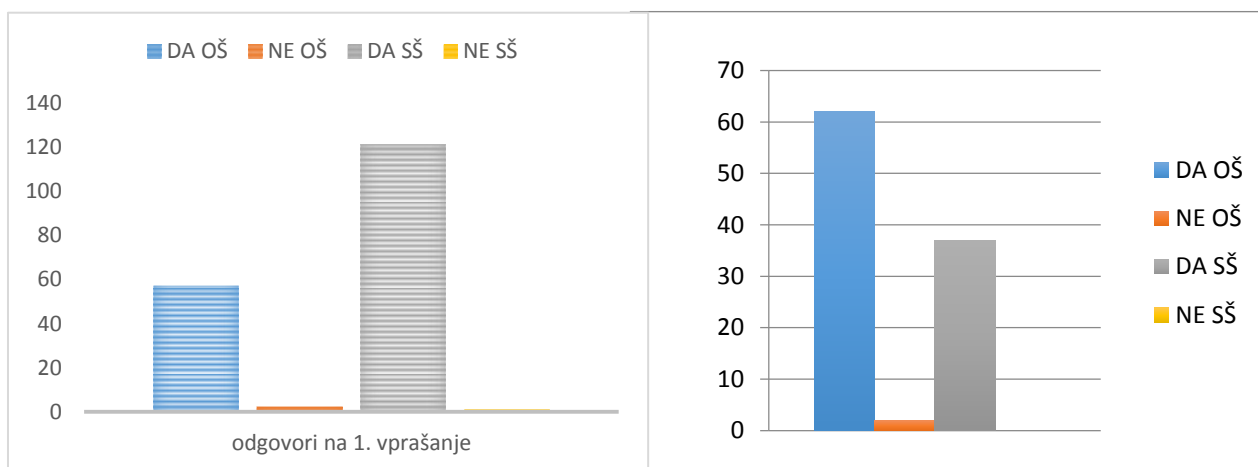
Z anketo smo želeli raziskati množičnost in uporabo socialnih omrežij med učenci in dijaki ter pojavljanje nasilja na spletu. Grafi na levi strani pod vprašanjem ponazarjajo odgovore deklet, grafi na desni pa odgovore fantov.

1. vprašanje

Ali uporabljaš socialna omrežja?

Na vprašanje »Ali uporabljaš socialna omrežja?« je večina vprašanih odgovorila pritrdilno. Zelo majhen je delež tistih, ki socialnih omrežij ne uporabljajo. Večjih razlik med osnovnošolci in srednješolci ni bilo.

Graf 1: Ali uporabljaš socialna omrežja?

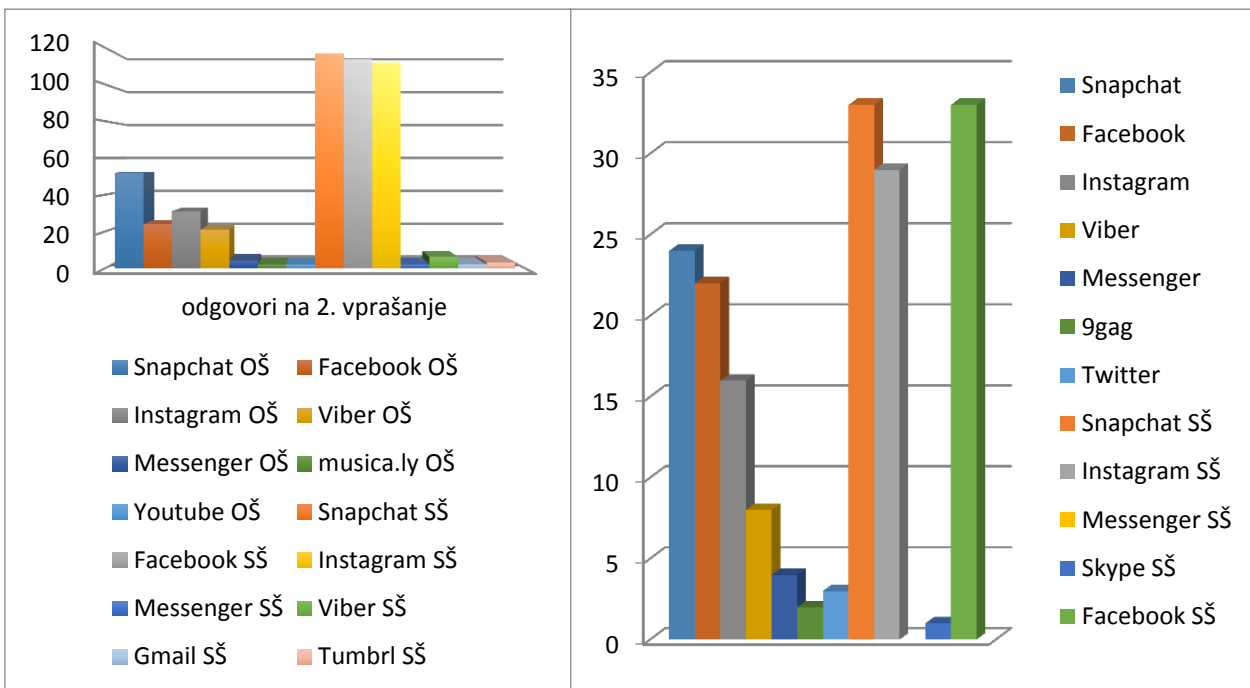

2. vprašanje

Katera socialna omrežja uporabljaš?

Iz odgovorov na drugo vprašanje sva razbrali, da največ anketiranih uporablja aplikaciji Snapchat in Facebook, nekateri tudi Messenger in Instagram.

Graf 2: Katera socialna omrežja uporabljaš?

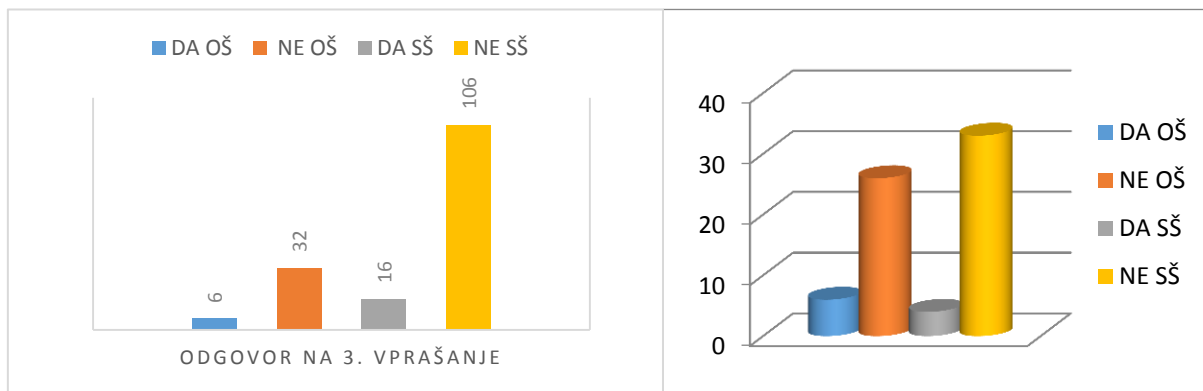

3. vprašanje

Ali si bil/-a udeležen/-a pri izvajanju nasilja na socialnem omrežju?

Na tretje vprašanje je večina anketiranih odgovorila nikalno. Hkrati se je med dekleti pokazal večji delež udeleženiosti pri izvajanju nasilja. Med srednješolkami je delež takšnih kar 13-odstoten, torej nasilje ni zanemarljivo.

Graf 3: Ali si bil/-a udeležen/-a pri izvajanju nasilja na socialnem omrežju?

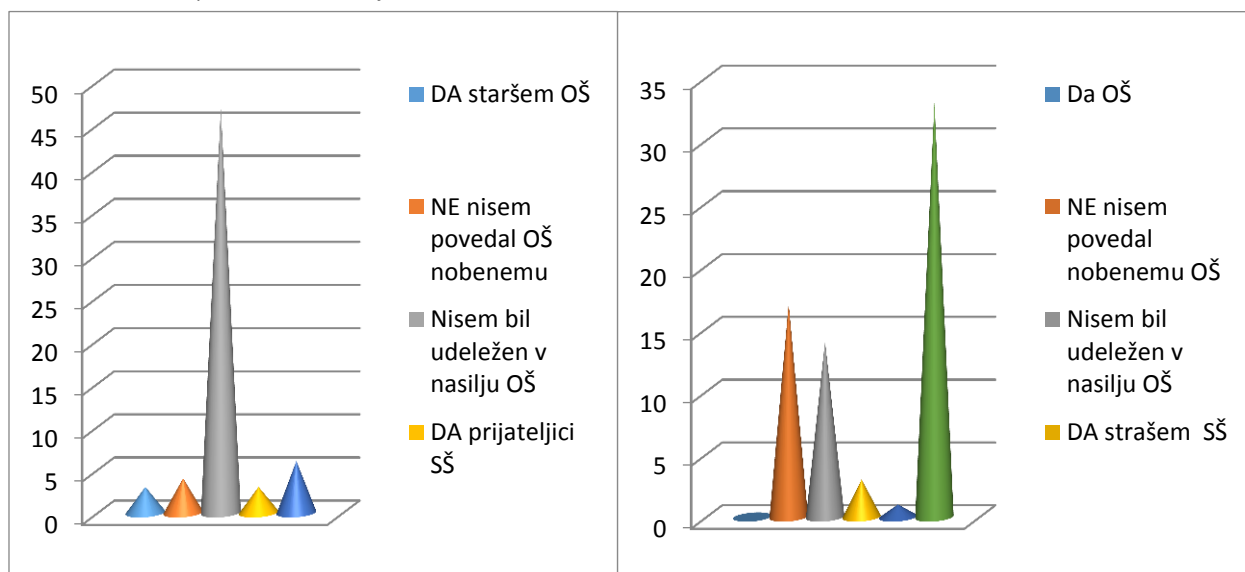

4. vprašanje

Ali si komu povedal/-a za nasilje, če da, komu?

Večina osnovnošolcev in srednješolcev ni bila udeležena v nasilnih dejanjih prek spleta. Tisti, ki pa so bili udeleženi, pa so v zelo majhnem številu iskali pomoč in za nasilje povedali. Pritrdilno je odgovorilo 6 deklet, torej približno polovica tistih deklet, ki se je znašla v nasilni situaciji, je povedala za nasilje (za resnico), ostala polovica je dejanje zamolčala ali zadržala zase.

Graf 4: Ali si komu povedal/-a za nasilje, če da, komu?

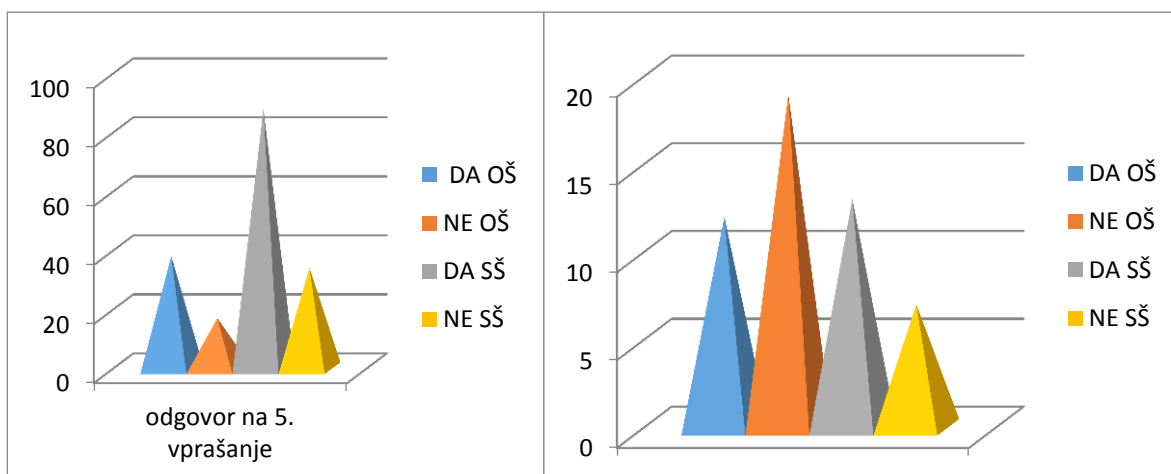

5. vprašanje

Ali se v šoli in doma pogovarjate o nasilju?

Na 5. vprašanje je večina odgovorila pritrdilno. Pri fantih je 19 anketiranih obkrožilo NE, kar je največje število izmed anketiranih. Pri dekletih pa je največ anketiranih (88) obkrožilo DA. Lahko sklepamo, da se dekleta več pogovarjajo o problematiki nasilja s starši doma kakor fantje. Vprašanje pa je, ali so dekleta pogosteje žrtve nasilja kot fantje in se soočajo s tovrstnimi problemi.

Graf 5: Ali se v šoli in doma pogovarjate o nasilju?

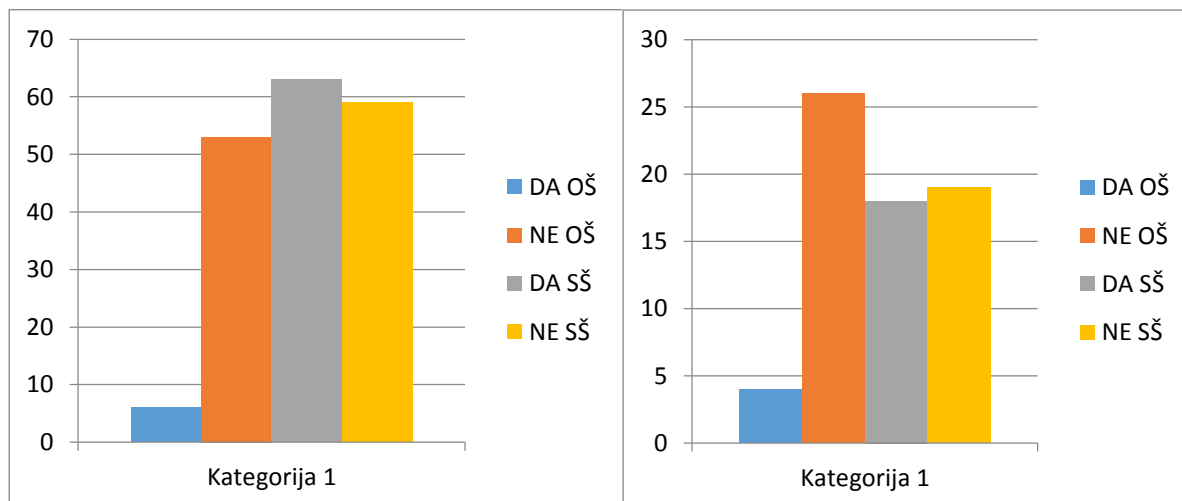

6. vprašanje

Ali si na spletu že kdaj zaupal svoje podatke/delil zasebne fotografije?

Pri dekletih je največ anketiranih obkrožilo odgovor DA, teh je bilo 69. Pri fantih pa je teh bilo 22. Odgovori pokažejo, da dekleta pogosteje zaupajo svoje podatke in delijo zasebne fotografije kakor fantje. Dekleta so ranljivejša skupina, kar posledično pripelje do večjih možnosti izvajanja nasilja nad njimi.

Graf 6: Ali si na spletu že kdaj zaupal svoje podatke/delil zasebne fotografije?

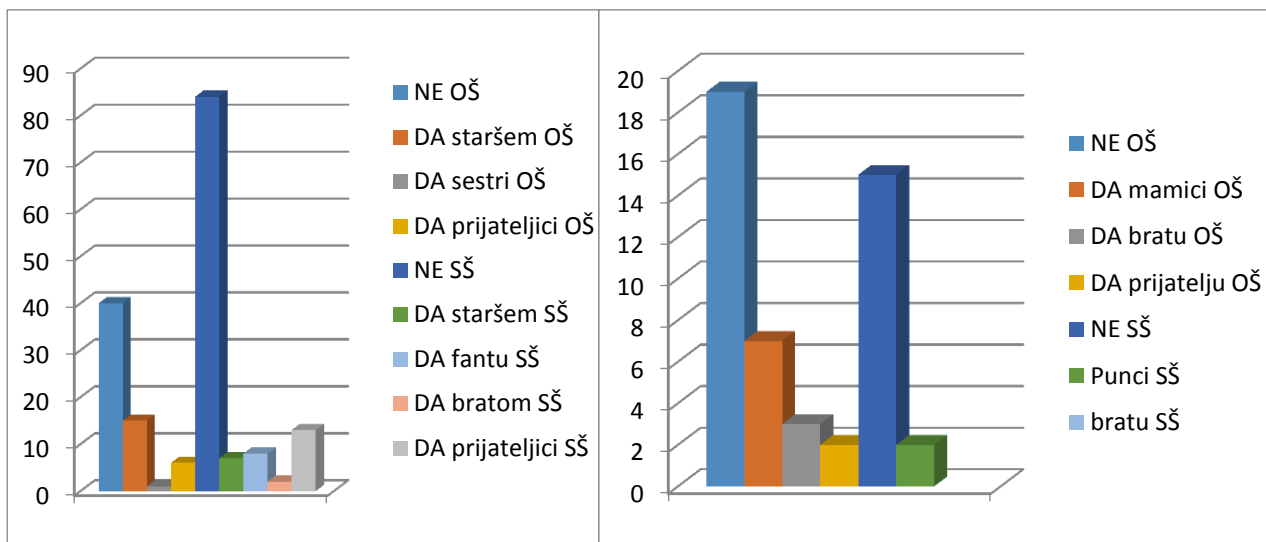

7. vprašanje

Ali komu zaupaš svoje geslo? Če da, komu?

Na 7. vprašanje je večina odgovorila z ne, pojavljali so se tudi odgovori staršem, družini, prijatelju ...

Graf 7: Ali komu zaupaš svoje geslo? Če da, komu?

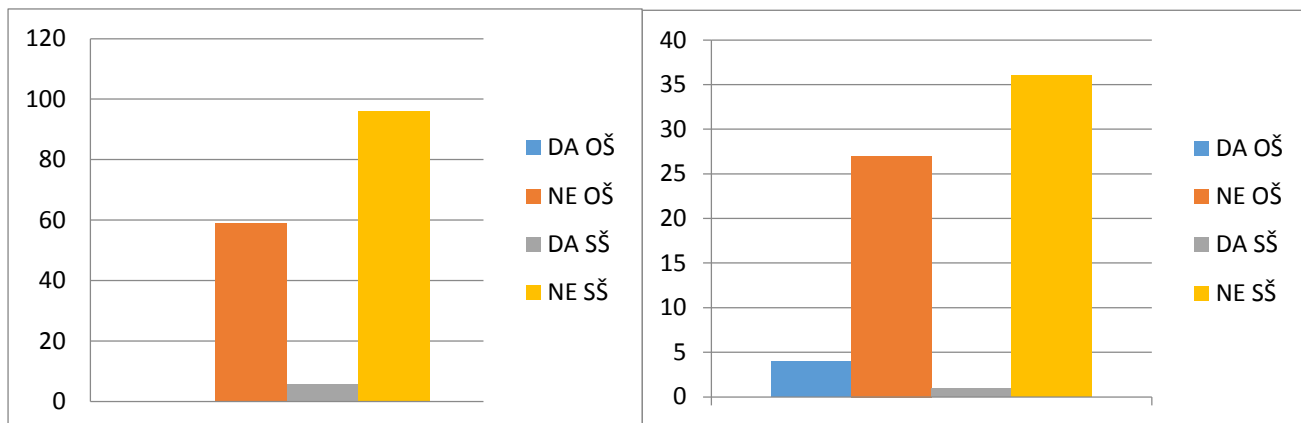

8. vprašanje

Ali si koga kdaj izsiljeval na spletu?

Kot prikazuje graf, je večina odgovorila z NE, čeprav so se pojavljali tudi odgovori DA. Zaskrbljujoč je podatek, da mladi prav tako izvajajo nasilno dejanje nad drugimi. Že en primer izsiljevanja oz. nasilja na spletu je lahko preveč!

Graf 8: Ali si koga kdaj izsiljeval na spletu?

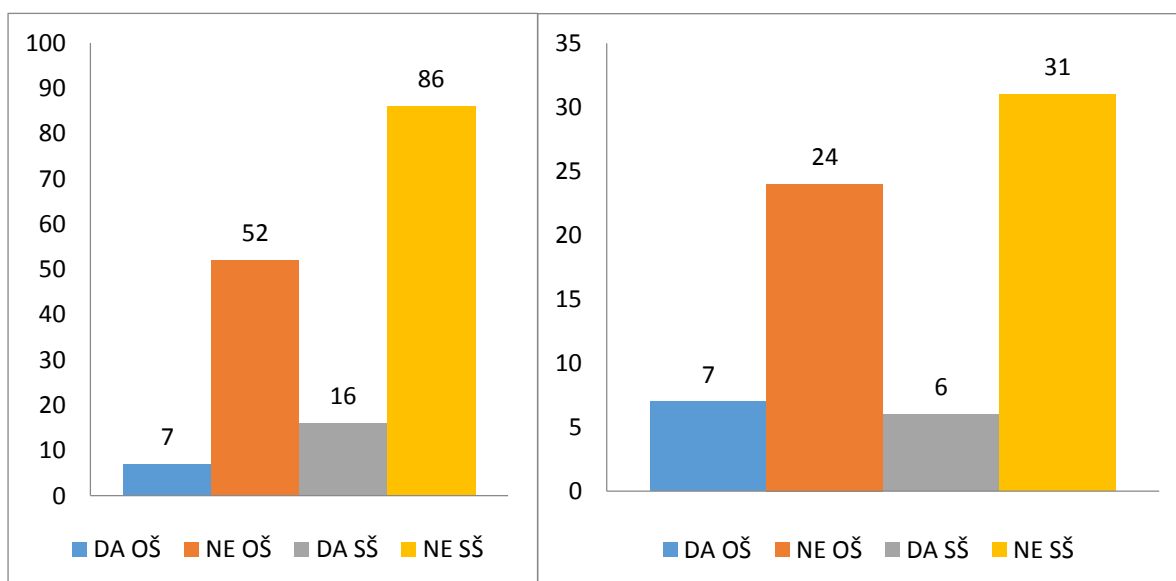

9. vprašanje

Si že imel/-a kakšnega skrivnega prijatelja?

Večina anketiranih je odgovorila z ne, vendar lahko opazimo, da je nekaj anketiranih že imelo skrivnega prijatelja. Več je vprašanju pritrnilo srednješolcev.

Graf 9: Si že imel/-a kakšnega skrivnega prijatelja?

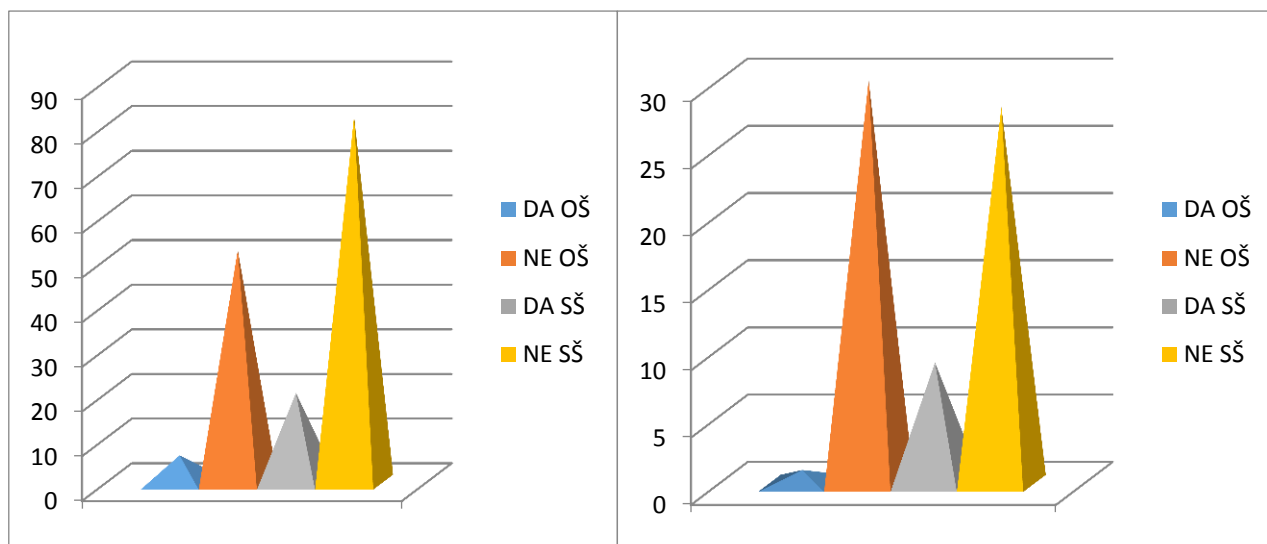

10. vprašanje

Si že kdaj objavil/-a kakšno stvar, za katero ti je sedaj žal?

Kar nekaj vprašanim je že bilo žal za kakšno objavo – teh je več med srednješolci. Le-ti so verjetno pogostejši uporabniki spleta kot osnovnošolci, zato podatek v prid srednješolcem.

Graf 10: Si že kdaj objavil/-a kakšno stvar, za katero ti je sedaj žal?

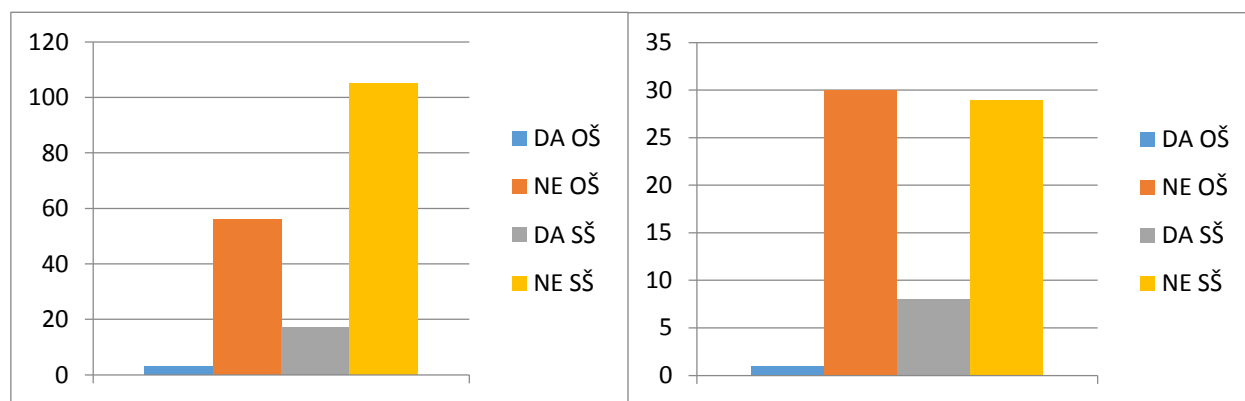

11. vprašanje

Si že kdaj objavil/-a kakšno fotografijo/video, na katerem je bil kdo osramočen?

Presenetljiv je podatek, da je 17 srednješolcev objavilo na splet nekaj, kar ni bilo v prid komu drugemu. V majhnem deležu se dejanje pokaže tudi med osnovnošolci. Vprašanje je seveda, koliko so bili anketirani tudi iskreni ali morda vsakršne zlorabe niso niti zaznali. Problem se pokaže tudi npr. v aplikaciji Snapchat, ki dodatno spodbuja objavo neprimernih fotografij, za katere je uporabnik celo nagrajen (ogenj).

Graf 11: Si že kdaj objavil/-a kakšno fotografijo/video, na katerem je bil kdo osramočen?

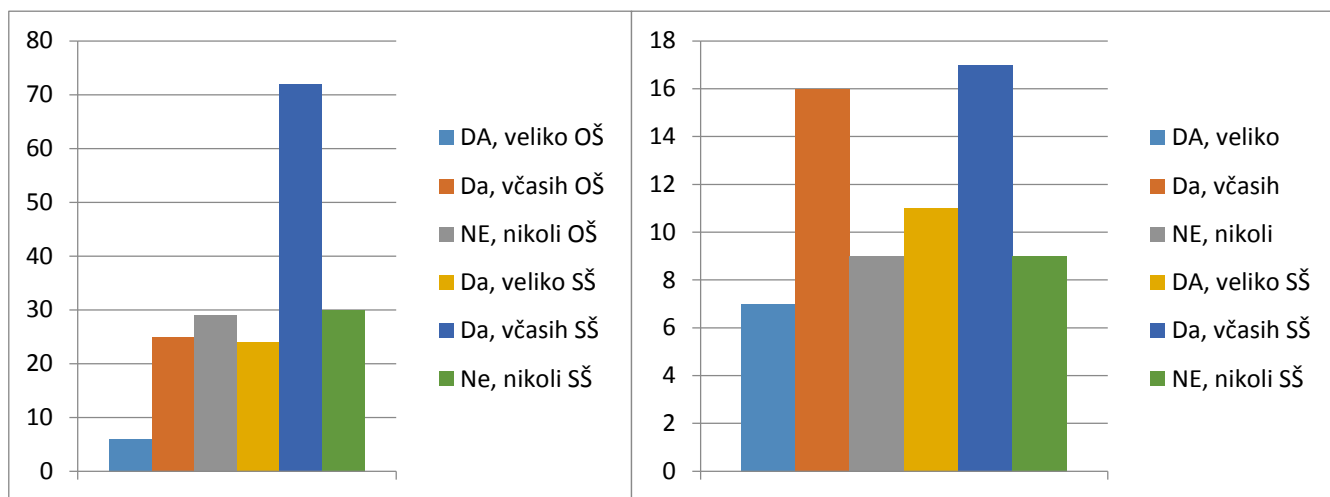

12. vprašanje

Ali veliko kupuješ preko spleta?

Iz odgovorov 12. vprašanja sva ugotovili, da večji del anketiranih včasih nakupuje preko spleta. Zelo redki so tisti, ki ne nakupujejo preko spleta.

Graf 12: Ali veliko kupuješ preko spleta?

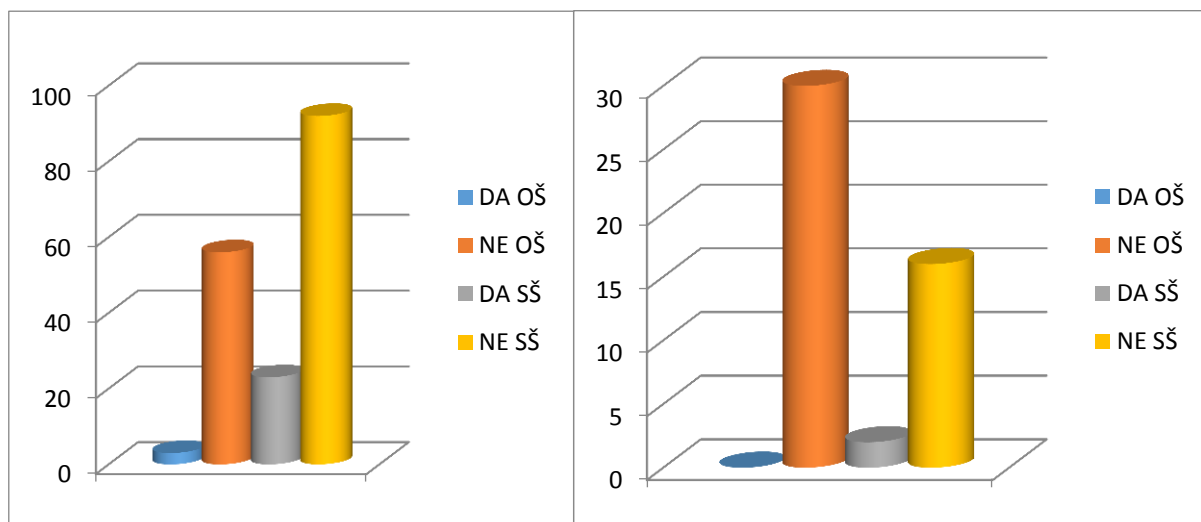

13. vprašanje

Ali so te že kdaj med nakupovanjem preko spleta »prinesli okoli«?

Večina odgovorov na 13. vprašanje se je glasilo NE, vendar so se nekateri že srečali tudi s težavami pri nakupovanju preko spleta.

Graf 13: Ali so te že kdaj med nakupovanjem preko spleta »prinesli okoli«?

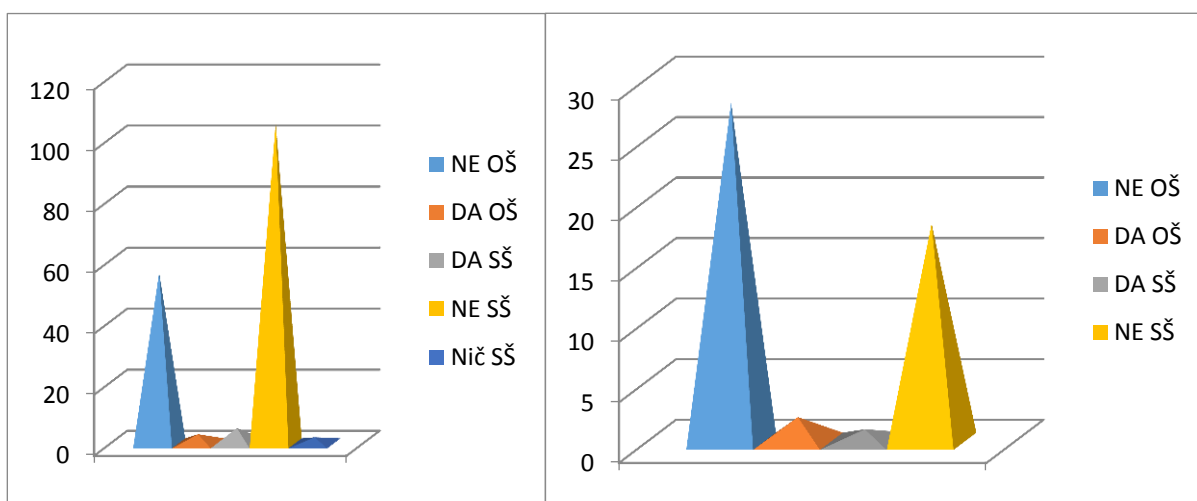

14. vprašanje

Ali imaš prijatelja/-ico, ki so ga/jo ustrahovali?

Na 14. vprašanje je večina odgovorila z odgovorom NE. Pojavlja pa se tudi odgovor DA, ampak v zelo malem številu.

Graf 14: Ali imaš prijatelja/-ico, ki so ga/jo ustrahovali?

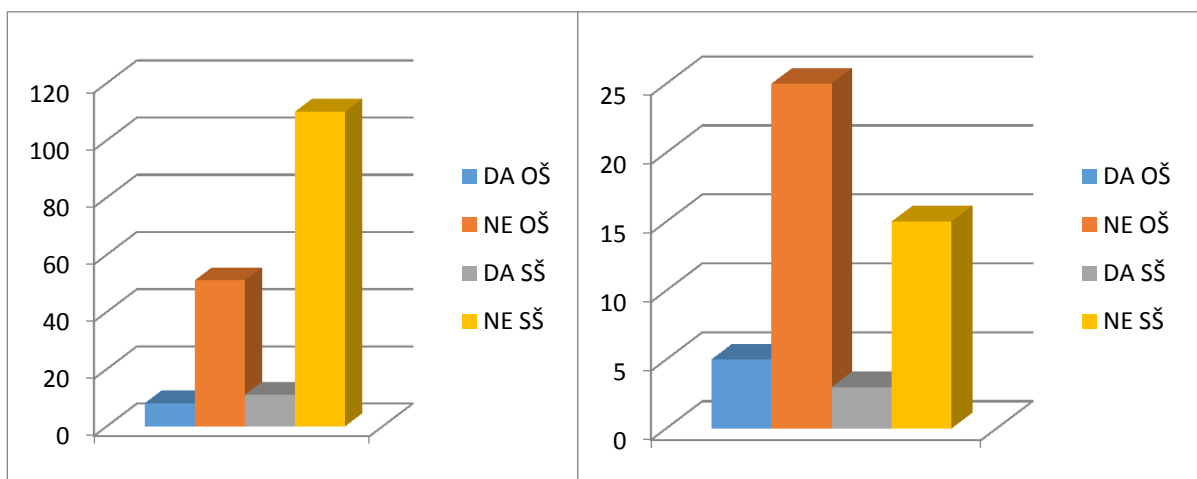

15. vprašanje

a) Ali pošiljaš naprej verižna sporočila, ker verjameš, da ti bodo prinesla srečo, ljubezen, nesrečo ...

Verižna vprašanja niso zanimiva ne osnovnošolcem ne srednješolcem.

Graf 15: Ali pošiljaš naprej verižna sporočila?

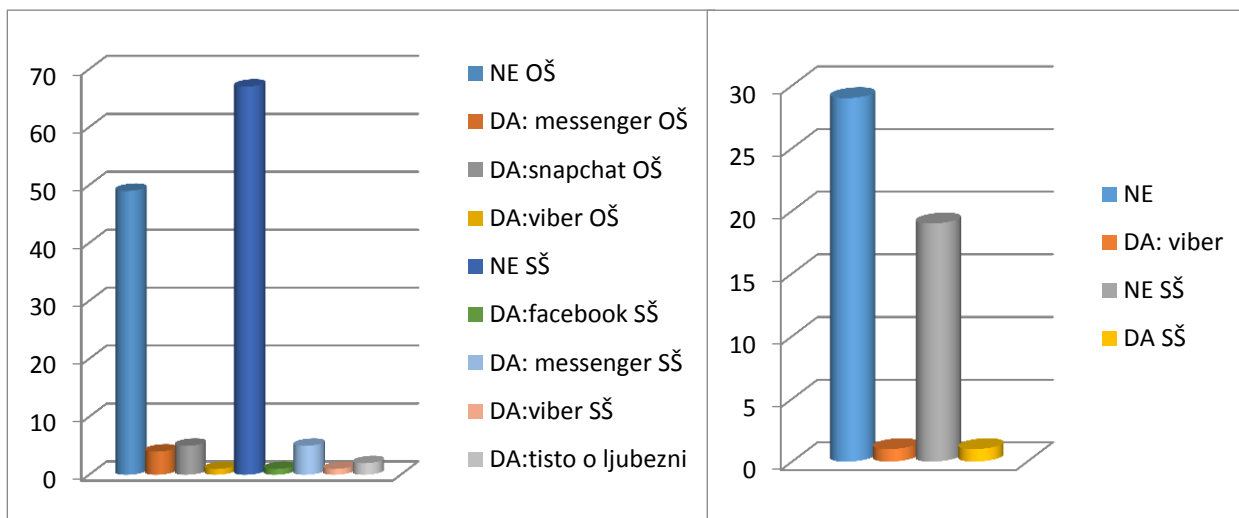

15. vprašanje

b) Katero verižno sporočilo te je najbolj prepričalo in na katerem socialnem omrežju?

Večina jih je odgovorila z odgovorom »ni me prepričalo nobeno verižno sporočilo«. Pojavljali pa so se tudi odgovori DA in omrežje, kjer je bilo poslano verižno sporočilo (Messenger, Snapchat).

Graf 16: Katero verižno sporočilo te je najbolj prepričalo in na katerem socialnem omrežju?

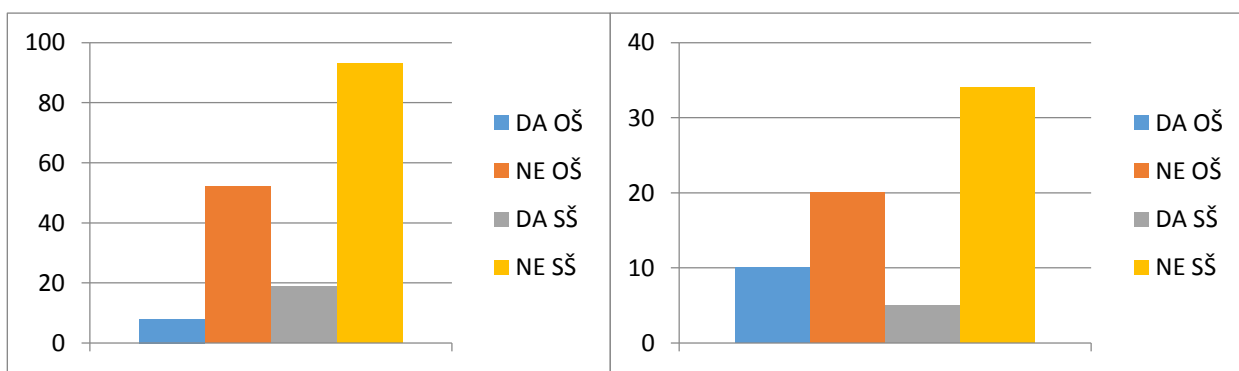

16. vprašanje

Ko na spletu iščeš nek podatek, ali verjameš prvi strani, ki jo obišeš?

Večina anketiranih ne verjame oz. ji ne zadostuje prvi ponujeni zadetek, zato vedno preveri tudi druge podatke.

Graf 17: Ko na spletu iščeš nek podatek, ali verjameš prvi strani, ki jo obišeš?

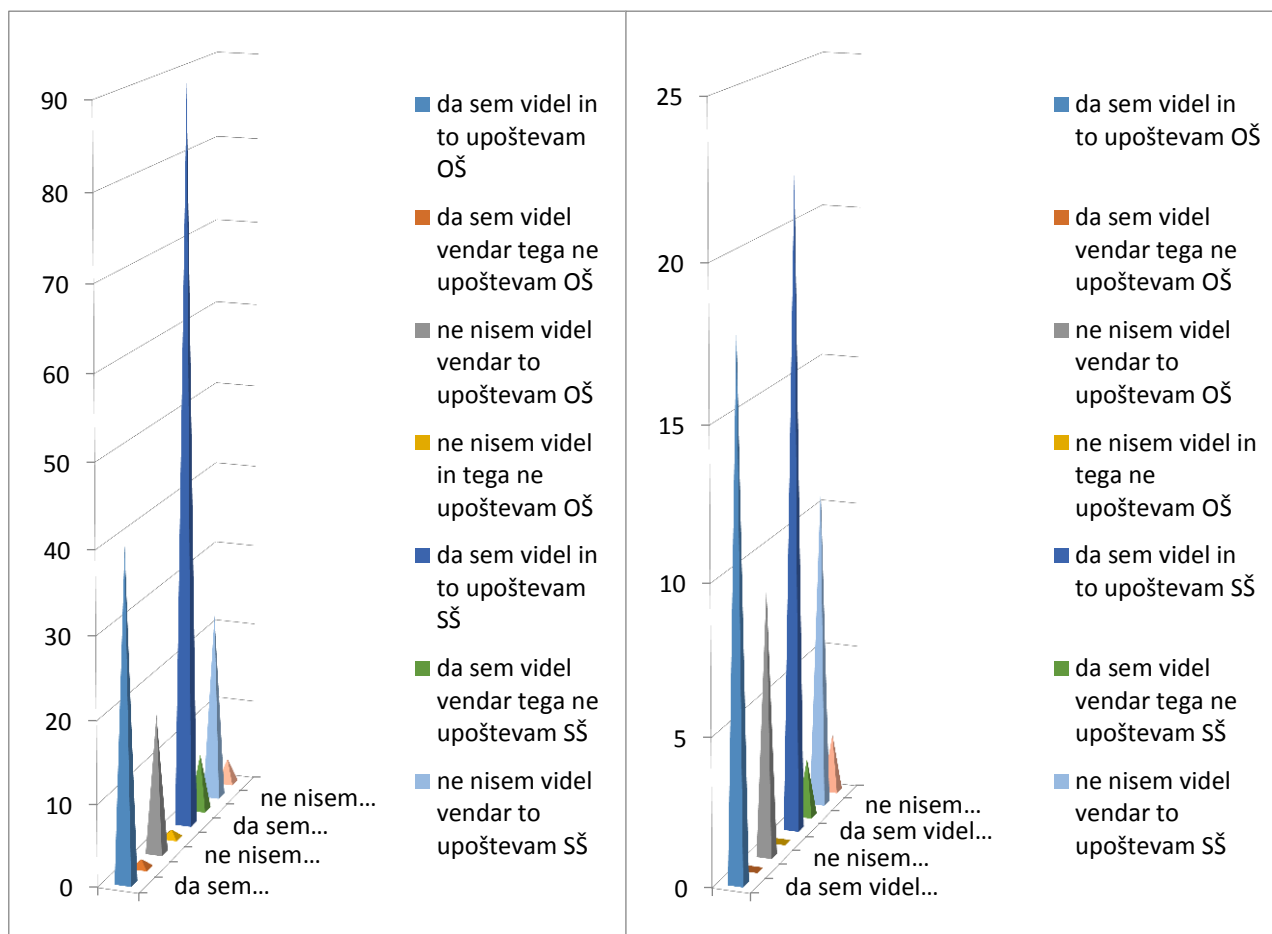

17. vprašanje

Si že kdaj pogledal kakšen video posnetek ali prebral članek o varnosti na internetu? Ali to upoštevaš?

Na 17. vprašanje je od štirih možnih odgovorov največ anketirancev odgovorilo »VIDEL SEM IN TO UPOŠTEVAM«. Pojavljali so se tudi odgovori »NISEM VIDEL IN TO UPOŠTEVAM«. Torej, anketiranci so zelo dobro poučeno o pravilih obnašanja na spletu, nasilnih oblikah ... in se v večini teh pravil tudi držijo.

Graf 18: Si že kdaj pogledal kakšen video posnetek ali prebral članek o varnosti na internetu?

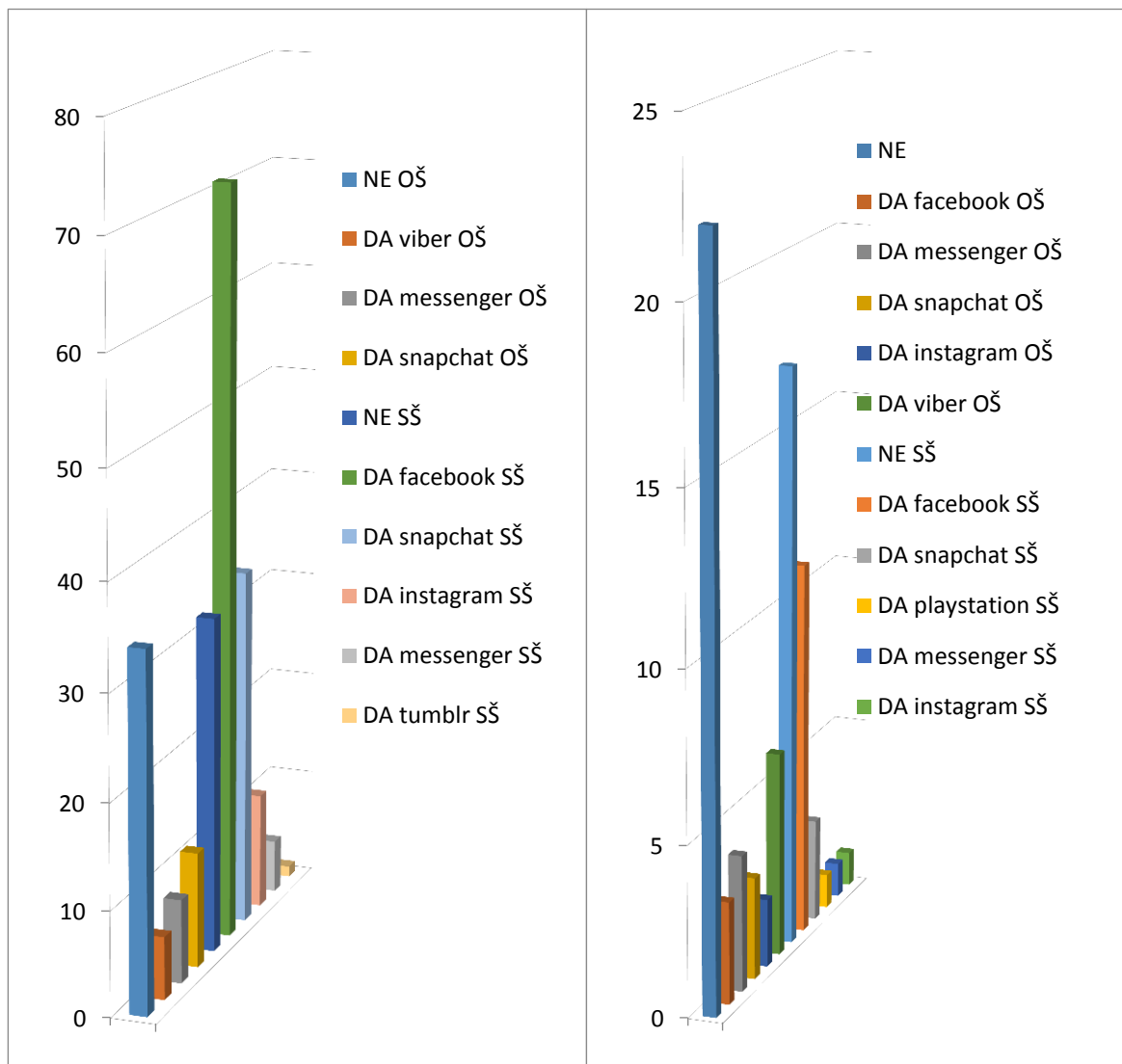

18. vprašanje

Si že moral kdaj koga blokirati zaradi neprimernih sporočil? Če da, na katerem socialnem omrežju?

Večina je koga blokirala na Facebooku in Snapchatu, najverjetneje zato, ker ju najpogosteje uporabljajo. Zelo nas je presenetilo veliko število blokad, torej je »manjših« nasilnih oz. neprimernih dogodkov na socialnih omrežjih ogromno.

Graf 19: Si že moral kdaj koga blokirati zaradi neprimernih sporočil? Če da, na katerem socialnem omrežju?

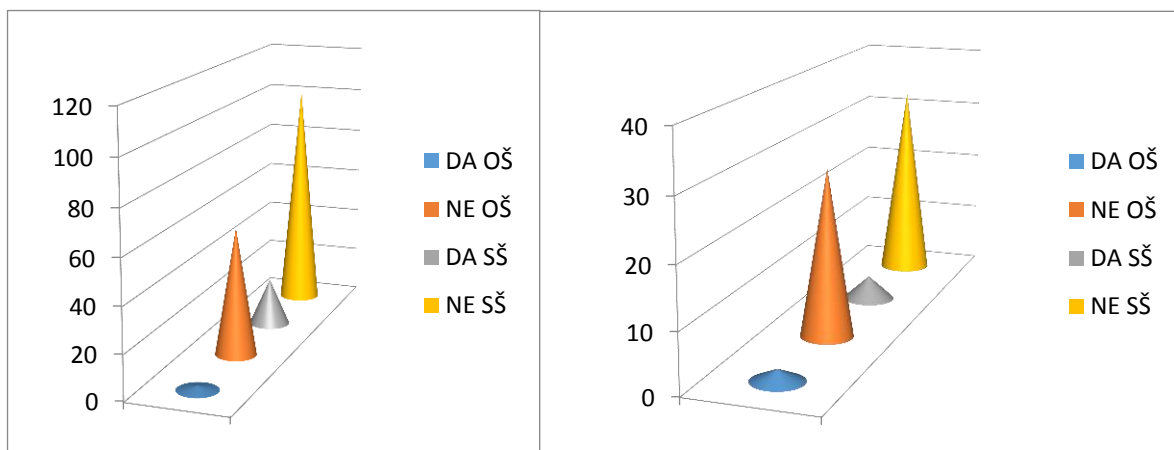

19. vprašanje

Ali je že kdaj kdo ponaredil tvoj profil?

Ponarejanja profilov je zelo malo. Za ponarejanje profila je potrebna tudi nekaj znanja in časa.

Graf 20: Ali je že kdaj kdo ponaredil tvoj profil?

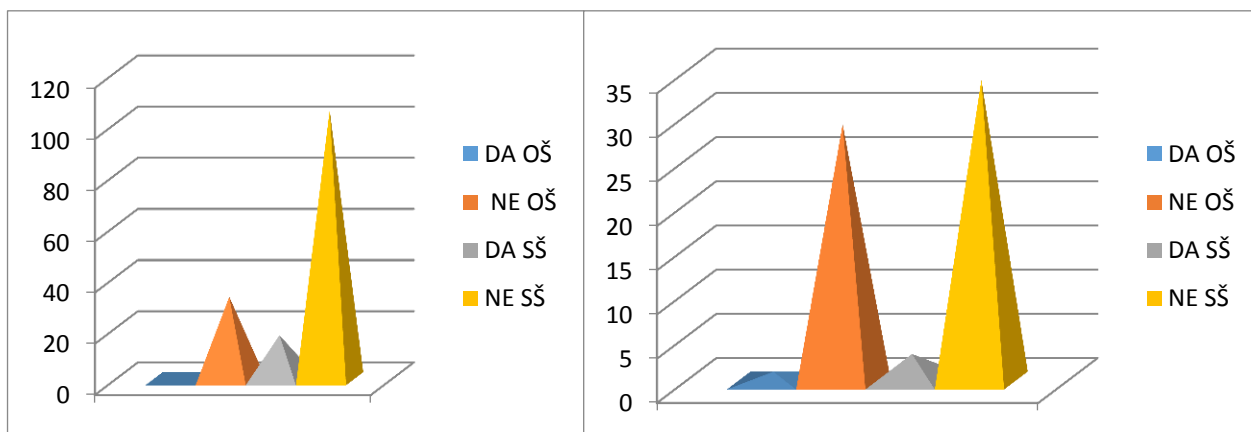

20. vprašanje

Ali verjameš v podatke, ki ti jih zaupa neznanec, s katerim se pogovarjaš?

Na 20. vprašanje je večina odgovorila z NE. Pojavljajo se tudi odgovori DA. Tudi pri teh odgovorih se pokažejo dekleta kot ranljivejša skupina, saj jih je kar 15 % odgovorilo, da zaupa neznanecem.

Graf 21: Ali verjameš v podatke, ki ti jih zaupa neznanec, s katerim se pogovarjaš?

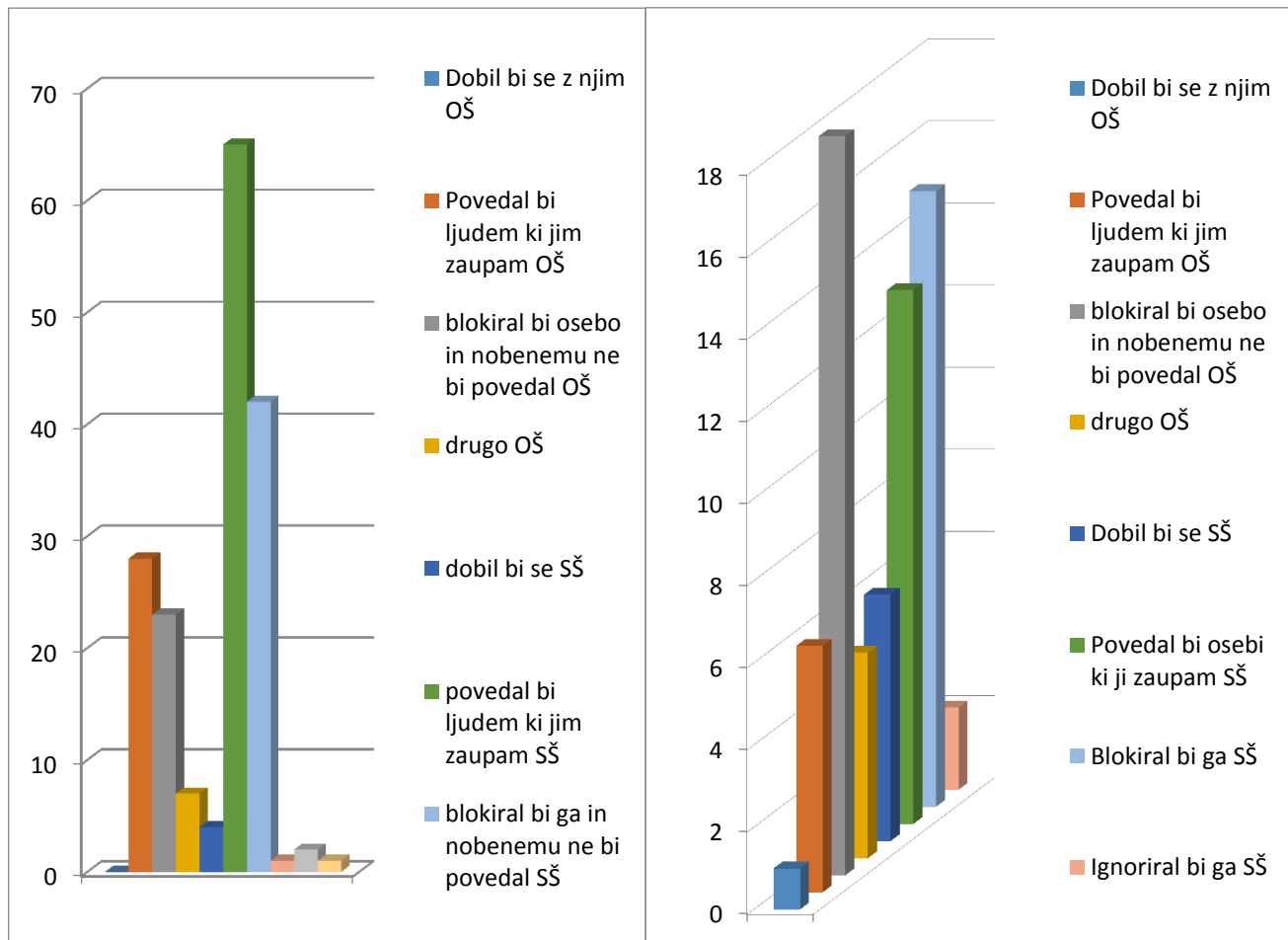

21. vprašanje

Kaj bi storil, če bi ti neznanec s spleta razkril svoje podatke in te prosil, da bi se dobil z njim?

Na 21. vprašanje je večina ogovorila z »POVEDAL BI LJUDEM, KI JIM ZAUPAM«.

Graf 22: Kaj bi storil, če bi ti neznanec s spleta razkril svoje podatke in te prosil, da bi se dobil z njim?

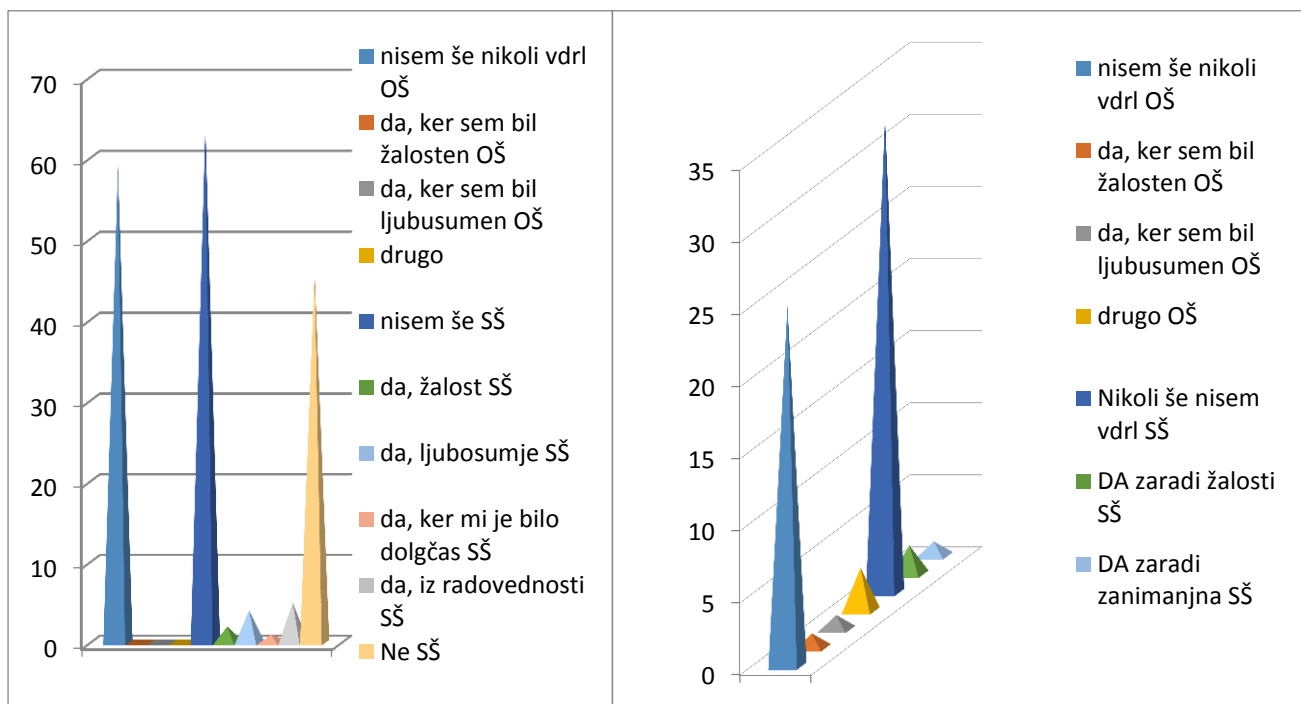

22. vprašanje

Ali si že kdaj vdrl v profil nekoga drugega? Če si, zakaj si to storil?

Vdorov v druge profile je malo, razlogi za vdor pa so: iz radovednosti, ljubosumja, ker mi je bilo dolgčas, zaradi žalosti.

Graf 23: Ali si že kdaj vdrl v profil nekoga drugega? Če si, zakaj si to storil?

4 ZAKLJUČEK

Z raziskovano nalogo z naslovom Nasilje na socialnih omrežjih sva predstavili uporabo socialnih omrežij med mladimi in pogostost pojavljanja nasilja na teh omrežjih.

Ugotovili sva, da so učenci in dijaki zelo previdni glede nasilja. Nasilja na socialnih omrežjih preko ankete nismo veliko zaznali, vprašanje pa je, ali lahko tovrstna anketa poda iskrene podatke, saj je nasilje delikatno vprašanje. Verjetno marsikdo od anketiranih ne upa povedati, da je morda že bil žrtev nasilja ali v vlogi ustrahovalca. Vendarle so se izkazala dekleta za ranljivejšo skupino, ki je bolj podvržena nasilnim dogodkom.

V nadaljnje raziskovanje bi lahko vključili še podrobnejšo raziskavo oblik nasilja in intervjuvali kakšno osebo, ki je bila vpletena v spletno nasilje.

Na začetku raziskovalne naloge sva si zadali naslednje hipoteze, ki jih v zaključku preverjava:

H1: Meniva, da večina anketiranih uporablja socialna omrežja. Hipotezo potrjujeva, saj je iz grafov razvidno, da večina anketiranih uporablja socialna omrežja.

H2: Mladi se ne zavedajo pasti socialnih omrežij. Hipotezo potrjujeva, saj se veliko mladih ne zaveda, kakšne pasti ima socialno omrežje in kaj lahko s tem povzroči.

H3: Večina anketiranih je bila udeleženih v nasilju na internetu. Hipotezo ovrževa, saj je zelo malo anketiranih, ki so bili udeleženi v nasilju na socialnih omrežjih. Mogoče bi bilo pritrdilnih odgovorov več, če bi mladi povedali »po resnici«. Hkrati so se izkazala dekleta kot pogostejše žrtve nasilnih oblik na spletu.

H4: Večina anketiranih se ne zaveda, da se informacije in fotografije z interneta ne zbrisejo. Hipotezo potrjujeva, saj nekateri mladi še sedaj ne vedo, da kakršne koli slike, ki jih objavijo in potem izbrišejo, še vedno ostanejo nekje v ozadju, kjer jih mi ne moremo videti. **PRIMER: imamo peresnico na mizi, ki jo vidimo. Ko jo pospravimo pod mizo, je ne vidimo več, vendar še vedno vemo, da je tam.**

H5: Večina anketiranih se ne zaveda, da so lahko zaradi nasilja na socialnih omrežjih kaznovani. Hipotezo ovrževa, saj veliko ljudi ve in verjetno tudi anketiranci, da bodo kaznovani zaradi nasilja, ki so ga povzročili. Seveda pa bi se nekateri anketirani o tem še morali poučiti.

Z raziskovanjem teme o nasilju na spletu sva se naučili, da je potrebno biti previden pri uporabi socialnih omrežij. Mladi se pogosto ne zavedamo, kdaj nekomu naredimo škodo (npr. z objavo neprimerne fotografije ali posnetka). Čeprav se nam to morda zdi smešno dejanje, je lahko za nekoga drugega žaljivo. Mladi smo s tovrstno elektroniko odraščali že od malega, zato podzavestno objavljamo fotografije in o tem sploh ne razmišljamo več. Značilnost mladosti je tudi izkazovanje svoje podobe v najlepši obliki, radi pokažemo dobre in lepe stvari (se »hvalimo«), zato pogosto objavljamo fotografije nekega kraja, kjer smo, ali stvari, ki jo dobimo.

Zelo sva bili presenečeni, da dandanes še vedno najdemo koga, ki socialnih omrežij ne uporablja. Verjetno so ti neuporabniki najbolj zaščiteni pred nasiljem, saj se do njih nihče ne more »dokopati«.

Socialna omrežja so namenjena zabavi in naj tako tudi ostane! Nasilje moramo izkoreniniti s socialnih omrežij!

5 SEZNAM VIROV

Knjižni viri:

Policijski sindikat Slovenije (2018): Internetna varnost, Ljubljana: IV ZALOŽBA.

Internetni viri:

<https://www.drustvo-dnk.si/o-nasilju/kaj-je-nasilje.html>

<http://socialnaomrezja.weebly.com/uvod.html>

<https://safe.si/video/sejtko-sprasuje/ravnanje-primeru-nasilja-na-druzabnih-omrezjih>

<http://www.icm-vukovar.info/nasilje-preko-interneta-kome-se-obratiti/>

Slika 1: Pridobljeno 23. feb. 2018 20:15. dostopno na internetnem naslovu:

<http://www.delo.si/sobotna/blokade-vsebin-na-socialnih-omrezjih.html>

Slika 2: Pridobljeno 24. feb. 2018 14:13. dostopno na internetnem naslovu:

<http://socialnaomrezja.weebly.com/uvod.html>

Slika 3: pridobljeno 24. feb. 2018 14:15. dostopno na internetnem naslovu:

<https://techcrunch.com/2017/12/05/instagram-stories-highlights/>

Slika 4: pridobljeno 24. feb. 2018 14:30. dostopno na internetnem naslovu:

<http://www.portalosv.si/druzabna-omrezja/znacilnosti-druzabnih-omrezij/>

Slika 5: pridobljeno 25. feb. 2018 8:30. dostopno na internetnem naslovu:

<https://metinalista.si/prve-tocke-pomoci-za-zrtve-nasilja-v-druzini-in-nasilja-zaradi-spola/>

Slika 6: pridobljeno 25. feb. 2018 8:45. dostopno na internetnem naslovu:

<http://www.icm-vukovar.info/nasilje-preko-interneta-kome-se-obratiti/>

Slika 7: pridobljeno 25. feb. 2018 15:51. dostopno na internetnem naslovu:

<http://www.icm-vukovar.info/nasilje-preko-interneta-kome-se-obratiti/>

Slika 8: pridobljeno 25. feb. 2018 15:52. dostopno na internetnem naslovu:

<http://www.icm-vukovar.info/nasilje-preko-interneta-kome-se-obratiti/>

Slika 9: pridobljeno 25. feb. 2018 15:53. dostopno na internetnem naslovu:

<http://www.icm-vukovar.info/nasilje-preko-interneta-kome-se-obratiti/>

PRILOGA: ANKETNI VPRAŠALNIK**ANKETA – NASILJE NA SOCIALNIH OMREŽJIH**

Sva **Urška Požin** in **Neža Čeperlin** in sva učenki 8. razreda. Pripravili sva anketo o nasilju na socialnih omrežjih. **Anketa je anonimna, zato prosiva, da na vprašanja iskreno odgovoriš.** Le tako bova lahko uspešno napisali raziskovalno nalogo. Že vnaprej se ti zahvaljujema za odgovore in želiva veselo reševanje.

Starost: _____ Spol: _____

1. Ali uporabljaš socialna omrežja?

- a) Da
- b) Ne

2. Katera socialna omrežja uporabljaš?

- a) Snapchat
- b) Facebook
- c) Instagram
- d) Drugo: _____

3. Ali si bil/-a kdaj udeležen/-a pri izvajanju nasilja na socialnem omrežju:

- a) Da.
- b) Ne.

4. Ali si komu povedal/-a za nasilje, če da komu?

- a) Da: _____
- b) Ne, nisem povedal.
- c) Ne, nisem bil udeležen v nasilju.

5. Ali se v šoli in doma pogovarjate o nasilju?

- a) Da.
- b) Ne.

6. Ali si na spletu že kdaj zaupal svoje podatke/delil zasebne fotografije?

- a) Da.
- b) Ne.

7. Ali komu zaupaš svoje geslo? In če, da komu?

- a) Da.
- b) Ne.

8. Ali si kdaj koga izsiljeval na spletu?

- a) Da.
- b) Ne.

- 9. Si že imel/-a kakšnega skrivnega prijatelja?(To je prijatelj, za katerega ne poveš nikomur in ga poznaš preko spleta)**
- a) Da.
  - b) Ne.
- 10. Si že kdaj objavil/-la kakšno stvar, za katero ti je sedaj žal?**
- a) Da.
  - b) Ne.
- 11. Si že kdaj delil kakšno sliko/video, na katerem je bil kdo osramočen?**
- a) Da.
  - b) Ne.
- 12. Ali kaj kupuješ preko spleta?**
- a) Da, veliko.
  - b) Da, včasih.
  - c) Ne, nikoli.
- 13. Ali so te že kdaj med nakupovanjem preko spleta »prinesli okoli«?**
- a) Da.
  - b) Ne.
- 14. Ali imaš, si imel prijatelja/-ico, ki so ga/jo ustražovali? Če si vedel, kaj si storil?**
- a) Ne.
  - b) Da: _____
- 15. a) Ali pošiljaš naprej verižna sporočila, ker verjameš, da ti bodo prinesla srečo, ljubezen, nesrečo ...**
- a) Da.
  - b) Ne.
- 16. b) Katero verižno sporočilo te je najbolj prepričalo in na katerem socialnem omrežju (tudi Viber, Messenger...)?**
- a) Ni me prepričalo nobeno verižno sporočilo.
  - b) _____
- 17. Ko na spletu iščeš nek podatek, ali verjameš prvi strani, ki jo obiščeš?**
- a) Da.
  - b) Ne.
- 18. Si že kdaj pogledal kakšen video posnetek ali prebral članek o varnosti na internetu? Ali to upoštevaš?**
- a) Da, sem videl/-a in to upoštevam.
  - b) Da, sem videl/-a, vendar tega ne upoštevam.

- c) Ne, nisem videl/-a, vendar to upoštevam.
- č) Ne, nisem videl/-a in tega ne upoštevam.

19. Si že kdaj moral koga blokirati zaradi neprimernih sporočil? Če da, na katerem socialnem omrežju?

- a) Da: _____
- b) Ne.

20. Ali je že kdo kdaj ponaredil tvoj profil?

- a) Da.
- b) Ne.

21. Si že ti kdaj ponaredil profil nekoga drugega? In če si, zakaj?

- a) Da, ker sem bil/-a jezen/-a.
- b) Da, ker sem bil/-a ljubosumen/-a.
- c) Nisem še ponaredil/-a profila nekoga drugega.
- č) Drugo: _____

22. Ali verjameš v podatke, ki ti jih zaupa neznanec, s katerim se pogovarjaš?

- a) Da.
- b) Ne.

23. Kaj bi storil, če bi ti neznanec s spleta razkril svoje podatke in te prosil, da bi se kdaj dobil/-a z njim?

- a) Dobil bi se z njim.
- b) Povedal bi ljudem, ki jim zaupam.
- c) Blokiral bi osebo in nobenemu ne bi povedal/-a.
- č) Drugo: _____

24. Ali si že kdaj vdrl v profil nekoga drugega? Če si, zakaj si to storil?

- a) Nisem še nikoli vdrl/-a.
- b) Da, ker sem bil/-a žalosten/-a.
- c) Da, ker sem bil/-a ljubosumen/-a.
- č) Drugo: _____